

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quæ cogitationes & quibus mediis erunt mortificandæ. Cap. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

atque id nequitiae vestigiis proculcatur, stimulaturngubus, processu quodam improbitatis incrementoque concutitur, ubi est genitale seminarium potestatis aeterna.] Huic autem punitioni, qua interius, ubi peccamus, adhibetur, ipse iudex noster poenas externas addit, ut sibi solam peccati cogitationem displicere demonstret, Nam & Nabuchodonosor solaelationis cogitatione peccauerat, & necdum in verba elationis eruperat, cum ore prophetico sententiam suae reprobationis audivit. Postea dixit: Nonne haec est Babylonia magna, quam ego aedificavi?] &c. Et prius aure mentis exceptit: Succidite arborem, & dissipate illam:] ut homo cognoscat, sola cogitationem, etiam vacuum externa actione, puniri. Dum enim in cogitatione se animus eleuat, inquit Gregorius, plene in se iram iudicis prouocat, quamuis per iniqua foris opera non erumpat. Incus quippe est qui iudicat, intus quod iudicatur. Cum ergo in corde deliquimus, laetent homines, quod apud nos agimus, sed tamen ipso iudice teste peccamus.] Sic ille. Nec solum in hac vita, sed etiam in futura, male aut ineptae cogitationes pro sua malitia qualitate puniuntur: & si grauius peccata sunt, infernus depascit; si vero leuius, ignis purgatorius adurit. Ibi imperfectus homo poenas luet, & de suis vanis cogitationibus erubescet. Quod sane Basilius in libro de virginitate late & pulchre persequitur. Putat enim ille, cogitationes malas & inanes aliqua in anima sui vestigia relinquere, & aliquas maculas spiritui voluntarie cogitanti imprimere, quae ablato corporis tegumento, post mortem omnibus apparebunt. Sicut ergo, qui in tabella turpia & obscena depinxit, aut in corpore maculas habet vestis operimento contectas, contemptibilis & risu dignus apparet his, qui casu aliquo tabellam illam contemplantur, aut corpus illius in balneo nudum aspiciunt: ita & in extremo die, probro & ludibrio coram omnibus exponemur, cum ineptissimas vanitates quas animo volueramus, aspexerint. Et quidem hoc dictum sapientissimi doctoris apte intellectum, verum est. Quaelibet enim mala aut vana cogitatio, peccatum est, quod maculat animam, & eius decorem turpificat. Has autem maculas (quicquid illae sint) omnes in die iudicij, Deo faciente, videbunt, ut aequitatem sui iudicij & iustitiae fecerint, etiam minima punientem, agnoscant. Quanta igitur erit tunc hominis imperfecti confusio, cum vniuersi homines viderint, quae animo cogitauit, quae libenter mente reuoluit? Magnam, inquam, apud omnes confusionem comparabit, si quidem interdum ipse solus se talia cogitasse erubescit.

Haec omnia nos ad cogitationum mortificationem validissime vocant, & ad repellendam fortiter quamlibet, non tantum malam, verum & vanam ac ineptam cogitationem inuitant. Resili ab ea, o homo Dei, ut Salomon in Proverbijs secundum versionem Septuaginta te doceat: Noli demorari in loco eius, neque intendas oculum tuum in eam.] Ne si viderint te Angeli, ut Cassianus ait, eum locum interpretans, turpi aut inani cogitatione inuolutum, a te sine benedictionis exhibitione discedant. Iam vnus ex illis es, quibus dixit Dominus: Vos de hoc mundo non estis:] cur secularia & inania cogitare assuesces? Iam aliquando fuisti spiritus suauitatem expertus, cur illam inanium cogitationum iniectione perdes, & in iniquitatem carnis, si non opere, at mente & consideratione redibis? Iam scholam serpentis effugisti, cui dictum est: Super peccus tuum gradieris:] ne cogitatione ad terrena dilapsa peccore repere videaris. Audi Thomam a Campis, virum piissimum, quibus similibus delictum inanium cogitatio-

num exaggeret: Dic mihi, inquit, qualem meretur confusionem ac poenam, qui Dominum terrae ac principem regni, contumeliosis verbis & factis indignis offendit? Vel certe quantae vituperationis iaculo ille feriendus esset, qui in conspectu regis & ministrorum eius, foetidissimum cadauer tangeret, aut lutum immundam reuolueret: Nonne statim confusibiliter expellendus esset, aut etiam carceri tradendus ab omnibus iudicaretur? Tu es, pro pudor! stultus ille, qui pessimam hanc rem fecisti. Nam ecce, in praesentia diuina maiestatis & sanctorum Angelorum eius, peccare non timuisti, multa illicita phantasmata versans, quae citissime respicere deberes, & plusquam lutum platearum, detestari. Insuper permittis, cor tuum in omne pene saeculum euagari, etiam tempore orationis & in loco sacro, ubi cum maiori reuerentia & sollicitiori attentione iuberis assistere, ac solum Deo & tibi ipsi firmissime vacare.] Haecenus ille. Christus Dominus in Apocalypsi apparet, habens gladium in ore suo ex vtraque parte acutum: Et de ore eius, inquit, gladius vtraque parte acutus exibat.] Quia venit amputare in nobis non solum vitia carnis, sed etiam vitia cogitationis. Visus est etiam praecinctus ad mamillas zona aurea:] quoniam non solum vult in suis renes, id est, actiones, restringere, sed etiam peccus, id est, cogitationes, moderari. Lex enim gratiae, ut Gregorius ait, vtramque mundiciam corporis & cordis postular, & non solum operum puritas, sed etiam cogitationum mundicia delectat. Pro hac ergo, si perfectionem diligis, constanter labora, omnem cogitationum vanitatem gladio mortificationis reseca, ut per omnimodam circumcisionem peccati ad Sanctorum populum pertinere videaris.

Quae cogitationes, & quibus medijs sunt mortificandae.

CAPVT XV.

RIPLEX est genus cogitationum, secundum Bernardum, quas oporteat abnegare. Alterum est cogitationum immundarum, siue ad vitia carnis siue ad alia vitia pertinentium, quae ut feridissimum caenum, animam primum commaculant, & nisi cito abiiciantur, criminis mortem important: Alterum est cogitationum ociosarum, curiosarum, & inutilium, quibus homo ociosus quasi vento pascitur, & per inuia & inaccessa huius saeculi, sine vilo circumspectionis freno vagatur. Tertium est cogitationum rerum necessariarum, ut cibi, & potus, & vestimenti, & habitacionis, & aliorum similibus, siue quorum praesidio vitam istam ducere nequimus. Quas cogitationes Bernardus putat in Rubem fuisse designatas, quem Iacob vocauit, sicut vera erat, primogenitum suum, dixitque de eo: Non crescas, quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum eius.] Rubea, inquit, & carnalis atque sanguinea huiusmodi concupiscentia est, quae tunc cubile nostrum ascendit, cum non solum memoriam tangit cogitatione, sed & ipsum voluntatis stratum ingreditur, & polluit praua delectatione. Bene autem primogenitus noster dicitur appetitus ille carnalis, qui ab ipso nimirum initio vitae nostrae, in nobis pullulat, cum caetera vitia processu temporis ex malitia mundi huius, variisque occasionibus contrahantur.] Haec ille.

Istae omnes cogitationes ex diuersis causis oriri solent.

Thomas a Campis, lib. 3. de disciplina claustral. c. 1.

Apoc. 1. 16.

Apoc. 1. 13.

Greg. 21. mor. c. 2.

Bern. ser. de tripl. ei genere cogit.

Gen. 49. 4.

Dan. 4. 27. Dan. 4. 20.

Greg. 1. p. Past. c. 4.

Basili. lib. de virginitate ante med.

Prov. 9.

Cassian. col. 20. c. 9.

Ioan. 15. 19.

Genes. 3. 14.

solent. Aliquando enim ex ipsa humani cordis instabilitate nascuntur, quod semper ex hoc in illud cogitatione mouetur, & quietum esse non potest. Quare nisi diligenter bona cogitemus, ipsum cor illicita, aut ociosa, aut certe sibi commoda querit cogitanda, in quibus tanquam in luto voluatur. Pulchre sane, inquit Cassianus, exercitium cordis, molarum similitudini comparatur, quas meatus aquarum præceps impetu rotante prouoluit. Quæ nullatenus quidem cessare possunt ab opere suo, aquarum impulsibus circumactæ: in eius verò qui præest, situm est potestate, utrumnam triticum malit, an hordeum loliumve comminui. Illud quippe est procul dubio commolendum, quod ingestum ab illo fuerit, cui operis illius cura commissa est. Ita igitur etiam mens, per vitæ præsentis incurtus, vndique ingruentibus tentationum torrentibus, circumacta, vacua quidem cogitationum æstibus esse non poterit, quales verò vel admittere vel parare sibi debeat, studij ac diligentie suæ prouidebit industria. Interdum malæ aut vanæ cogitationes ex concupiscentiis nostris progrediuntur: quæ enim concupiscimus, & amamus libenter, si non opere at saltem cogitatione apprehendimus, & quæ nobis ex amore pulchra sunt, non sine voluptate conspiciamus. Inde Iob ad cohibendam nimis castam cogitationem, oculos à pulchritudine mulieris auertit, cuius aspectus concupiscentiam excitat, & concupiscentia importunam cogitationem intrudit: Pēpigi, inquit, scdus cum oculis meis, vt ne cogitarem quidem de virgine. Vt enim cogitationes cordis, ait Gregorius, castè seruare potuisset, scdus cum oculis pepigit, ne prius incautè aspiceret, quod postmodum inuitè amaret. Oculos ergo primò custodiuit, ne concupiscentia exardesceret, & concupiscentiam coërcuit, ne vel cogitationis immundiciâ delinqueret; & sic se totum immunem à delicto seruaret. Item huiusmodi cogitationes ex occasione rerum visarum, auditarum, aut alio sensu perceptarum, procedunt. Quoniam hæc res in mentibus nostris sui imagines imprimunt, ad quas facili, si non aliunde teneamur, ipsius mentis volubilitate coëuertimur. Et res appetitui conuenientes fortiter nobis adherent, adeò, vt vix ab earum memoria nos extricare possimus. Formauit Dominus Deus hominem de limo terræ: & sicut corpus de limo factum est, ita spiritus quodammodo limosus & glutinosus est, quia terrena illum afficiunt, nisi ad cælestia amanda & cogitanda se efferat. Postrema cogitationum malarum aut ineptarum causa, est astus diaboli, qui quos potest, prauis, & impudicis, & amaris cogitationibus vulnerat, quos non potest adeò ferire, saltem vanis, & inutilibus cogitationibus scdare. Potest enim ille in organo corporis animales spiritus, & imagines rerum mouere, vt sic vana & superflua repræsentet. De quo inquit Iob: Quia haultus eius prunas arde facit; quia impulsus eius cogitationes prauas excitat, & ad impuras concupiscentias impellit. Basiliius has quatuor malarum cogitationum causas sub duabus comprehendit. Duobus modis, ait, indecoræ conceptiones rectis cogitationibus turbam & imperiem conciant: cum aut animus, videlicet ex sua ipse quadam incuria, ad rerum futillum contemplationem aberrat, temerèque ex aliis in alias cogitationes dilabitur; aut cum insidiosè menti nostræ absurdas rerum species diabolus conatur obnecere, eamque hoc modo à rerum laudabilium contemplatione inquisitioneque auocare. Sic ille. Sed ex quacumque causa exoriantur huiusmodi cogitationes, abnegatione cohibendæ sunt, & à iustorum cordibus ablegandæ.

Cassian. coll. 1. c. 18.

Iob 31. 1.

Greg. 21. mor. c. 3.

Gen. 2. 7.

Iob 41. 12.

Basil. in const. monast. c. 18.

Enitatur itaque, cor nostrum possidere, & in illud dominorum potestatem comparare: ita scilicet vt semper adiantum eius per sollicitam circumspectionem astantes, & bonarum cogitationum ingressui consentientes, malas & inutiles respuamus. Illudque sciamus, hanc potestatem nostram, qua cogitationibus imperemus, secundum tropicam significationem ex sententia Cassiani in illo Centurione fuisse adumbratam, qui dixit ad Dominum: Nam & ego homo sum (sub potestate constitutus, habens sub me milites: & dico huic: vade; & vadit: & alij: Veni; & venit: & seruo meo; Fac hoc, & facit.) Sic & nos sub nostra ditione cogitationes habere enitatur, adeò vt quibusdam, scilicet bonis, aduentum; quibusdam autem, scilicet malis, non sine indignatione discessum imperemus. Nec sola potestas nobis necessaria est; sed etiam sollicita circumspectio. Nam sicut aliquando inter filios Dei altitè etiam Satan: ita (docente Gregorio) bonis cogitationibus à spiritu Domini seminatis, diabolus malas aut ineptas interfert, quibus bene cogitata perturbet & malè perturbata dilaniet. Huic autem dolo aduersarij, cura circumspectionis obstitimus, filios Dei, filios Dei esse, & Satan, Satan esse cognoscimus: ac illis in suum locum admissis, istum à domicilio cordis Deo consecrato repellimus. Mediorum autem ad hanc cogitationum mortificationem, quædam omnibus malis & ineptis cogitationibus communia sunt, quædam tribus prædictis cogitationum generibus accommodata, & tam hæc quam illa breuiter pertractabimus.

I. Si ergo vis malas & vanas cogitationes gladio mortificationis abscindere, postula à Domino, vt ipse in hoc bello te adiuret, & cor tuum rebelle & fugax tibi subiciat. Illum in hoc bello adiutorem esse fateretur David: Protektor meus, inquit, & in ipso speraui; qui subdit populum meum sub me. Nam sanctis mentibus, vt interpretatus est Gregorius, populi subiguntur, cum ab eis per districtæ severitatis præsentiam cogitationes stultæ distillant, vt non per abrupta phantasmatum rapiant, sed rationi subdita, à corde humiliter conquiescant. Id ipsum Ecclesia actione prædicat, qua publicas orationes aliquando in sacrosancto Missæ sacrificio fundit, vt adiutorium ad repellendas malas cogitationes efflagitet. Tu autem Ecclesiæ fili, matrem sanctissimam imitare; & sciens quia Dominus non solum auferet à nobis cor lapideum, & tribuit carnem; sed etiam auferet cor immundum; & tribuit mundum: dicit illi cum Dauide: Cor mundum crea in me Deus; vt ipse in te mundiciam cogitationum attribuat. Deinde principis cogitationum resiste: facilius namque ingressus malæ aut inutilis cogitationis impeditur, quam post ingressum assensus denegatur. Et beatus ille, qui tenebit, & allidet paruulos suos ad petram. Ille, inquam, beatus est (inquit Dorotheus) qui quacumque genimina tua, o sacule, id est prauas & iniuas cogitationes non admisit in se, neque his omnino in principio locum dedit, vt coalescere possint, & augeti, ac tandem malum operari. Non ergo immorandum nobis est, cum inepta cogitationem pulsar, sed ne nos inficiat, atque contamine, è vestigio repellenda. Præterea, huiusmodi inutilia & praua cogitata, parti spirituali cum magna humilitate & sinceritate propalato, vt ipse ex cogitationibus tuos affectus agnoscat, & istis ac illis congruum medicamentum adhibeat. Hunc fuisse morem antiquorum monachorum Ioannes Climacus manifestè narrat. Ait enim, cuiusdam monasterij ex illis mores describens: Ad cuiusdam fratris latus cum appensum

Cassian. col. 7. c. 5. Mart. 8. 9.

Iob 1. 6. Gregor. 2. mor. c. 23.

I.

Psal. 143. 2. Greg. 26. mor. c. 28.

Psal. 50. 12. II.

Psal. 136. 9. Dorothe. doct. 11.

III.

Climacus grad. 4. ante medietatem.

pentum cingulo breuem libellum conspicerem, didici eum quotidie cogitationes suas in eo notare, hâcque omnes nuntiare pastoris solitum. Non solum autem illum, sed & alios quam plures id facere ibidem prospexi. Optimus sanè mos, quo illud Dauidicum implemus: Effundite coram illo corda vestra; quæ sine dubio coram Domino effundimus, cum ei, qui locum Dei gerit, nostras cogitationes ad medellam propalamus. Considera quoque, Dominum cor tuum videre, intima eius atque occultissima aspiciere, & nihil esse tam absconditum, quod non eius oculis clarum sit & apertum. Et si coram Prælo aut homine magnæ auctoritatis, inutilia cogitare erubesceres; quanto magis fugies, eadem quæ Deo displicent, in eius oculis meditari? Hæc ratione sanè potentissima Ioannes Cassianus nos ad munditiam cogitationum hortatur. Proposito quippe illorum exemplo, qui in agone terreno decertabant, hæc subiicit: Quod illi in corporis puritate assequi cupiunt, nos debemus etiam in arcanis scientiæ possidere, in qua Dominus arbiter atque agnotheta residet, pugnam cursus & certaminis nostri iugiter spectat, ut ea quæ in propatulo horremus admittere, ne intrinsecus quidem coalescere incauta cogitatione patiamur, & in quibus humana cognitione confundimur, ne occulta quidem conuientia polluamur. Quæ licet possit hominum præterire notitiam, sanctorum tamen Angelorum (si eis Dominus reuelauerit) ipsiusque omnipotentis Dei scientiam, quam nulla subterfugium secreta, latere non poterit. Sic ille. Qui autem Domini maiestatem meditantur, ab ineptis cogitationibus non tetrahuntur, ipso opere suo sentire videntur, quod possint ab oculis eius abscondi. Quibus congruet illud Isaia: Væ qui profundi estis corde, ut à Domino abscondatis consilium, quorum sunt in tenebris opera, & dicunt: Quis videt nos? Et quis nouit nos? Aut certe si id non sentiunt (sicut verè non sentiunt) satis inuerecundi sunt, qui oculos Domini sua corda cernentes non verentur. Postremò efficacissimum remedium ad inanes & prauas cogitationes pellendas, est bonis semper cogitationibus occupari. Mundus enim in quo fluctuamus, inquit Bonauentura, variis temptatum ventis agitur; & qui non vult nauem cordis sui quassationibus concuti, vndarum influenza demergi, vel in extremas plagas ventorum flatibus impelli, affigere eam funibus bonarum cogitationum assuescat ad petram immobilem, quæ est Christus. Hæc ille. Anselmus verò id ipsum optimo simili declarat: Sicut enim cum manu scribimus, eadem manu nequaquam semina spargimus, sic cum vile quid cogitamus, non possumus ad inania eadem cogitatione dilabi. Sancta igitur & vtilia semper cogitamus, quæ impura & inutilia repellent.

Hæc sunt media generalia ad malas cogitationes subruendas; non desunt verò alia magis specialia, quæ triplici illi cogitationum generi supra dicto medeantur. Cogitationibus impuris & peccatiim aliquod ingentibus obstitemus, si meminerimus nostræ professionis, cui talia cogitare minimè congruit. Ne ergo à memoria repellat Deum, inquit Bernardus, irruens turba plurimarum cogitationum, quæ solent effluere, tanquam vilis plebecula in atrium, ponatur ad eius portam Ianitor, cuius nomen est recordatio propriæ professionis: ut cum turpibus sese cogitationibus fenserit animus prægrauari, increpet se, & dicat sibi: Tunc hæc debes cogitare, qui sacerdos es, qui clericus es, qui monachus es? Cultor iustitiæ debet in se quicquam iniquum admittere? Debet ser-

uum Christi, amatorem Dei, tale aliquid ad modicum meditari? Hæc dicendo excludit fluxum illicitæ cogitationis per recordationem propriæ professionis. Prodeunt etiam si portas sensuum occluserimus, nam ea, quæ visu, auditu, aut alio sensu percipiuntur, sunt quæ prauas cogitationes exsuscitant, & cordis mundiciam depradantur. Vnde cautè sensibus vti, est seminaria malarum cogitationum amputare. Ete tandem erit, si eorum conuictum vitauerimus, qui nos possunt ad malum excitare. Hi enim exemplo aut conuersatione sua, primum sensus exteriores pulsan, deinde cogitationem mouent, postea desideria suscitant, & tandem nefariis operibus ingressum aperiuunt. De hoc remedio ista dicit

Basilii: Atque etiam ad continentiam in officio mentis agitationem, ne ad fuites videlicet, ac minime necessarias cogitationum hortatur. Proposito quippe illorum exemplo, qui in agone terreno decertabant, hæc subiicit: Quod illi in corporis puritate assequi cupiunt, nos debemus etiam in arcanis scientiæ possidere, in qua Dominus arbiter atque agnotheta residet, pugnam cursus & certaminis nostri iugiter spectat, ut ea quæ in propatulo horremus admittere, ne intrinsecus quidem coalescere incauta cogitatione patiamur, & in quibus humana cognitione confundimur, ne occulta quidem conuientia polluamur. Quæ licet possit hominum præterire notitiam, sanctorum tamen Angelorum (si eis Dominus reuelauerit) ipsiusque omnipotentis Dei scientiam, quam nulla subterfugium secreta, latere non poterit. Sic ille. Qui autem Domini maiestatem meditantur, ab ineptis cogitationibus non tetrahuntur, ipso opere suo sentire videntur, quod possint ab oculis eius abscondi. Quibus congruet illud Isaia: Væ qui profundi estis corde, ut à Domino abscondatis consilium, quorum sunt in tenebris opera, & dicunt: Quis videt nos? Et quis nouit nos? Aut certe si id non sentiunt (sicut verè non sentiunt) satis inuerecundi sunt, qui oculos Domini sua corda cernentes non verentur. Postremò efficacissimum remedium ad inanes & prauas cogitationes pellendas, est bonis semper cogitationibus occupari. Mundus enim in quo fluctuamus, inquit Bonauentura, variis temptatum ventis agitur; & qui non vult nauem cordis sui quassationibus concuti, vndarum influenza demergi, vel in extremas plagas ventorum flatibus impelli, affigere eam funibus bonarum cogitationum assuescat ad petram immobilem, quæ est Christus. Hæc ille. Anselmus verò id ipsum optimo simili declarat: Sicut enim cum manu scribimus, eadem manu nequaquam semina spargimus, sic cum vile quid cogitamus, non possumus ad inania eadem cogitatione dilabi. Sancta igitur & vtilia semper cogitamus, quæ impura & inutilia repellent.

Cogitationes otiosæ, curiosæ, & inutiles his remediis cohibentur: Si nobis cordi sit proprius mentis profectus, qui his cogitationibus mirum in modum impeditur; & qui sua diligenter curat, aliena illi cogitare non vacat. Si per experientiam didicerimus, quantum hæc animum distrahan, mentem inquietent, & omnia interiora perturbent; quibus profectò si aditum aperuerimus, impossibile est feruè orare, intentè meditari, & aliquam in familiaritate cum Deo progressionem habere. Si otium & solitudinem vitauerimus, quæ fons est huiusmodi cogitationum. Quid enim minus malum otiosus & excors faciet, nisi vana & inutilia cogitare, & seipsum memoria rerum inanium affligere? Si denique intellegamus, stultissimum esse, spacia temporis ad Deum cognoscendum & amandum destinata, in mera vanitate, sine vilo fructu, & cum magno nostro detrimento, conterere.

Cogitationes tertij generis fortiter reprimendæ sunt: ita ut solum tempore necessario & moderatè nos occupent. Oportet, inquit Bernardus, reprimere, quem extinguere non possumus, appetitum, ut quàm citò cubile nostrum ingreditur, crescere cum nullatenus patiamur: sed sub nobis sit, quemadmodum dicit Scriptura: Subter te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius. Prodeunt etiam nos sub Dei prouidentia conspiciere. Et si ipsi est cura de nobis, non est cur nos rerum necessarium anxia cura sollicitet. Ac demum animo voluendum est illud dictum Domini: Querite primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiciuntur vobis. Nam si virtutem coluerimus, quæ corpori necessaria sunt, nullo modo defutura sciamus.

Vsus mortificationis cogitationum.

Quia ergo vis malas & ineptas cogitationes cohibere, his te armis præmunire curato.

I. Assiduis precibus à Domino efflagita, ut cor tuum ab huiusmodi cogitationibus mundet.

II. Principiis cogitationum obsta, nam serò medicina paratur.

III. Cogitationes tuas ad ruborem & humilitatem, spirituali patri manifesta.

IV. Cor tuum & cogitationes tuas Deo patere considera.

Basil. reg. 6. f. 15. d. 15.

Bernard.

Gen 4.7.

Matth. 6. 33.

Psal. 62. 9.

IV.

Cassian. li. 6. c. 9.

Isa. 29. 15.

V.

Bonaui. in. inform. nouit. 2. p. 6. 4.

Anselm. li. de similit. c. 159.

Bern. ser. de triplici iudicio.

V. Bonis semper cogitationibus cor occupatum habe, quæ contrarias intrare non sinant.

VI. Impuris cogitationibus, memoriâ tuâ professionis, custodiâ sensuum, & fugâ malorum, repugna.

VII. Curiosis & otiosis cogitationibus, te amore proprij profectus, vitatione orij, & desiderio diuinæ familiaritatis, oppone.

VIII. Cogitationibus de rebus necessariis, recordatione diuinæ providentiæ ac summi patris, te cum filium amantis, obfiste.

Scitôque viros perfectos tantum dominium suarum cogitationum mortificatione comparare, vt ferè semper Deum, aut aliquid bonum propter Deum, cogitent, & mirabilem imaginationis tranquillitatem acquirant. Et licet aliquod bellum sentiant, illud leue sit, quod non multum negotij illis facessant.

De sustinendis mortificationibus illatis à Deo.

CAPVT XVI.

PERA Dei, captui humano incomprehensibilia esse docet Ecclesiasticus, dicens: Non est minuire neque adiuuere, nec est inuenire magnalia Dei.

Cum consummauerit homo, tunc incipiet, & cum quieuerit, aperiabitur. Ad eod, inquit, sunt perfecta opera Dei, vt nihil quasi superfluum ab eis demi, nihil tanquam necessarium eis adiuuere possit. Ad eod sunt incomprehensibilia, vt cum homo se ea absoluisse & inuestigasse putauerit, tunc illi, quasi nihil egerit, incipiendum sit: & cum quiescendum sibi esse cogitauerit, tunc quasi perplexus & anceps necesse habebit, quasi à principio nouam inuestigationem ordiri. Hæc verba Rabanus de via virtutis intelligit, in qua nouo seruore semper incipiendum est, ne si homo se deat, aut quiescat, impetu suorum affectuum impulsus, in pristina vitia labatur. Nos verò eadem proposito nostro, scilicet studio mortificationis, accommodamus, in qua postquam iustus quasi ad culmen suæ abnegationis ascenderit, & se in omnibus, quæ hæcenus docuimus, abnegauerit, debet quasi de nouo aliud genus sublimioris mortificationis addiscere, & æquanimitè illatas sibi mortificationes à Deo, siue per se, siue per homines, siue per aërias potestates sustinere. Merito autem mortificatione hucusque explicatam, initium mortificationis dicemus; mortificationem verò modò tractandam, finem mortificationis, immò & omnis virtutis appellabimus: quoniam illa incipientium, aut proficientium est, super quam, tanquam super fundamentum, virtutes aedificant: hæc verò magis est perfectorum, quos Dominus, postquam seipsos probauerunt, probat, & postquam se exercuerunt, exercet, vt hoc postremo mortificationis genere, veluti vltima manu, magis poliat atque perficiat. Profectò illa verba Saluatoris dicta Petro, hoc, quod dicimus, non obscure significant: Amen amen dico tibi, cum esses iunior, cingebas te, & ambulabas vbi volebas: cum autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quò tu nõ vis. Hic habemus Petrum iuuenem & Petrum senem, id est, hominem incipientem atque perfectum. Petrus iuuenis est, qui carnis, & sensuum, & appetituum rebellionem sentit. Petrus senex est, qui domitos & benè morigeratos habet affectus. Petro iuueni ex sententia

Domini conuenit, vt seipsum cingat, vt scilicet seipsum abneget, & quicquid in se vitiosum inuenierit, lima abnegationis eradat. Petro autem seni competit, vt manus attollat, id est, vt se Domino obedientem, & (vt dicitur) resignatum præbeat, vt variis laboribus ab ipso cingatur. Vnde qui hæcenus seipsum in omnibus supra dictis abnegauit, necesse habet ad omnimodam mentis puritatem assequendam, se flagellationibus summi magistri submittere. Quemadmodum enim postquam puer chartam scripsit, in qua characteres pulcherrimos est imitatus, à ludi magistro accersitur, qui chartam scriptam diligenter inspicit, lituras & cætera errata reprehendit, & calamo suo litteras malè formatas emendat: ita postquam iustus seipsum abnegauit, & in se (prout potuit) imaginem salutis expressit, solet laboribus à Domino immixtis, veluti penicillo emendari, & quasi manu ipsius magis ac magis perfici.

Iam ergo explicemus, in quo hæc postrema mortificatio collocata sit. Dominus cum his, qui se fortiter & perseueranter abnegarunt, vno è duobus modis solet se gerere. Quosdam enim statim post sui ipsorum abnegationem rerum supernarum luce perfundit, affectibus in suæ charitatis accendit, consolationibus pascit, & ceu filios dilectissimos, mirabili quadam tenentate delinit. Alios verò è contrâ veluti in tetra caligine deserit, cor arens, & omni affectu vacuum habere sinit, desolationibus percutit, tentationibus, agitudinibus, persecutionibus, infamiis, & tristitiis affligit. Quare verò tam oppositis modis cum sibi dilectis se habeat, quis poterit explicare, præsertim cum scriptum sit: Quis cognouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit? Sanè hæc exclamandum est cum Paulo: O altitudo diuitiarum sapientiæ, & scientiæ Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius & inuestigabiles viæ eius! Auger autem admirationem, quòd Dominus his duabus viis, ad eod inter se contrariis, in eundem finem tendit, & eundem fructum assequitur. Nam immixta consolatione & lætitia animam iustam purgat, & perficit, & permixta desolatione, tristitia & afflictione animam mundat, atque purificat. Sæpè que eueniet, vt alter consolationibus, & alter afflictionibus eundem gradum perfectionis acquirant. Nam & in curia regis terreni, id non semel solet contingere, vt vnus dulci familiaritate regis detentus, & alter duris præliorum periculis occupatus, similes diuitias parent: cur non in Ecclesia, quæ curia Dei est, idem non eueniat, vt vnus per iter suæ consolationum, & alter per anfractus tribulationum, similem omnino puritatem obtineant? Qui itaque consolationibus & serenitate purgantur amplius & perficiuntur, sunt ex illis, qui canunt cum Davide: Quoniam ira in indignatione eius, & vita in voluntate eius. Ad vespertinum demorabitur fletus, & ad matutinum lætitia. Quia post vespertinum abnegationis suæ, in quo fleuerunt, experiuntur matutinum cælestis lætitiæ, qua lætantur. Qui verò desolationibus & afflictionibus ampliore mundiciam adipiscuntur, sunt ex illis, qui dicunt cum Paulo: Nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus; foris pugna, intus timores. Omnem, inquam, tribulationem sustinent, non solum illam, quam sponte subeunt, sed & illam, quam repugnantè natura, ab aliis suscipiunt. Foris secum pugnant, & postquam seipsos vicerunt, necdum aliquo præmio victoriæ fruuntur, quod disponente Domino, dilatum est, sed intus cum ingenti timore & cum multiplici afflictione decerant. Illos primos refert Salomon, qui post paruulam contradictionem, à fratre Adonia suscitatum, statim in throno

Ecclesi. 18.
5.6.

Raban.
ibid.

Ioan. 21.
18.

Psal. 29.
6.

1. Cor. 7.

5.

2. Reg.

patris